

Styrelsens verksamhetsberättelse 2010

ALLMÄNT

År 2010 var Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts (LPA) 41:a verksamhetsår.

Vid utgången av året utgjordes LPA:s kunder av 78 558 LFÖPL-försäkrade och 96 176 OFLA-försäkrade lantbruksföretagare. Antalet pensionstagare var 151 805 vid årets slut.

Antalet LFÖPL-försäkrade lantbruksföretagare minskade från året innan med 3,2 procent, de OFLA-försäkrade med 2,4 procent och pensionstagarna med 3,4 procent.

Försäkringsverksamheten som gällde stipendier var livligare än året innan. I slutet av 2010 fanns bland LPA:s kunder 2 350 LFÖPL- och OFLA-försäkrade stipendier, vilket är 33 procent mer än vid utgången av året innan.

I början av år 2010 genomfördes flera ändringar i lagstiftningen om avbytarservice. Ett treårigt försök med vikariehjälp för renskötare pågår åren 2010–2012. En lag om avbytarservice för pälsdjursuppfödare trädde också i kraft i början av året. För lantbruksföretagare ökade antalet semesterdagar med en dag till 26 dagar år 2010.

Värdet av de förmåner och tjänster som betalades via LPA var 1 124,2 miljoner euro, när avbyterverksamheten medräknas (år 2009: 1 119,7 mn €).

Förmåner som LPA betalat 2000–2010

(miljoner euro, indexnivån för respektive år)

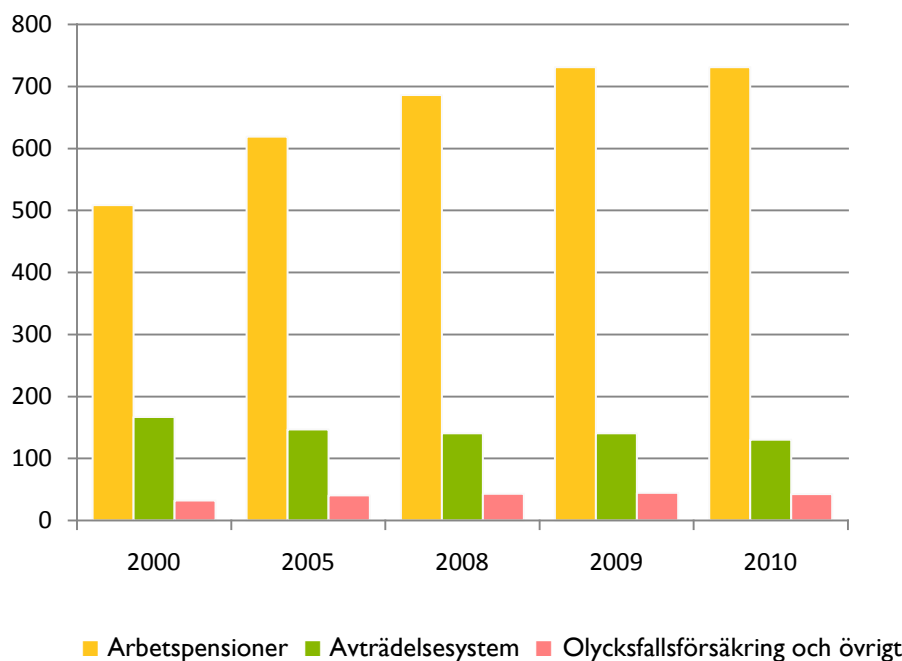

Bild 1. De förmåner som LPA betalade åren 2000–2010. År 2010 betalade LPA 743,1 miljoner euro i arbetspensioner, 130,1 miljoner euro i förmåner från avträdelssystemen och 42,4 miljoner euro i ersättningar från olycksfallsförsäkringen och övriga ersättningar.

Under året avgjordes närmare 60 000 ansökningar om försäkringar eller förmåner. Det totala antalet ansökningar minskade med fyra procent från det föregående året.

LPA:s driftskostnader minskade på målsatt sätt med 4,4 procent och var 24,1 miljoner euro.

LPA visar samhällsansvar

LPA bär ansvar för att kundernas lagstadgade sociala trygghet och deras service förverkligas på ett högklassigt sätt. Vi handlägger kundernas ansökningar om förmåner så snabbt som möjligt och betalar rätt ersättningsbelopp. År 2010 lyckades vi försnabba den genomsnittliga handläggningstiden för ansökningar. Vi vinnlägger oss om kundernas säkerhet och välbefinnande i arbetet bland annat genom information om skyddsfrågor och genom avbytarservicen inom lantbruket.

Vi placerar medlen i tillräckligt spridda investeringsobjekt enligt den placeringsplan som styrelsen godkänt. I placeringsverksamheten tar vi bara måttliga risker.

Vi är en ansvarsmedveten arbetsgivare för de anställda. Personalen kan medverka i beslut som gäller dem via flera arbetsgrupper. Vi stödjer personalens arbetshälsa bland annat genom en egen företagshälsovårdsstation och genom motions- och rekreationsverksamhet på fritiden.

LPA:s verksamhet stödjer inhemsk livsmedelsproduktion och en livskraftig landsbygd. Genom de tjänster som riktar sig till stipendiater stödjer vi också framgång inom finländsk vetenskap och konst.

PENSIONS FÖRSÄKRINGEN FÖR LANTBRUKSFÖRETAGARE (LFÖPL)

LFÖPL-försäkringen

Enligt lagen om pension för lantbruksföretagare försäkras jordbrukare, skogsbruksföretagare, yrkesfiskare och renskötare som utför lantbruksföretagararbete och deras familjemedlemmar samt konstnärer och forskare som arbetar på stipendium. Försäkringen är obligatorisk om värdet av lantbruksföretagarens eller stipendiats arbetsinsats överstiger 3 388 euro per år (år 2010) och arbetet fortgår i minst fyra månader.

I slutet av 2010 omfattade pensionsförsäkringen för lantbruksföretagare 78 558 lantbruksföretagare från totalt 54 042 gårdar. Antalet LFÖPL-försäkrade per gård var således i snitt 1,5. Av alla LFÖPL-försäkrade var 67 procent män och 33 procent kvinnor.

Antalet LFÖPL-försäkrade lantbruksföretagare minskade under år 2010 med 3,2 procent (år 2009: -3,5 %). Vid utgången av året fanns det 683 fiskare och 1 133 renskötare som hade LFÖPL-försäkring. Antalet fiskare minskade med 6,3 procent och antalet renskötare med 1,6 procent.

Under 2010 fick LPA 2 200 nya LFÖPL-försäkrade lantbruksföretagarkunder, vilket är lika många nya försäkrade som året innan.

Under året inkom till LPA 4 428 LFÖPL-försäkringsansökningar från stipendiater (år 2009: 3 559). Under året började 3 268 nya LFÖPL-försäkringar för stipendiater. Under år 2009, som var det första året då stipendiater var kunder i LPA, började 2 547 försäkringar för stipendiater.

Stipendiaternas försäkringsperioder var i genomsnitt 14 månader. Av de stipendiater som försäkrades under året var 68 procent forskare och 32 procent konstnärer. Kvinnornas andel av de försäkrade stipendiaterna var 56 procent och männens andel 44 procent.

LFÖPL-arbetsinkomsten

Lantbruksföretagarnas och stipendiaternas sociala trygghetsförmåner beräknas på den personliga LFÖPL-arbetsinkomsten. Vid utgången av året var lantbruksföretagarnas genomsnittliga LFÖPL-arbetsinkomst 17 748 euro per år eller 1 479 euro i månaden, vilket innebär en stegring med 4,7 procent från året innan. Stipendiaternas genomsnittliga LFÖPL-arbetsinkomst var efter omräkning till årsnivå 19 427 euro vid utgången av året.

LFÖPL-pensionerna

LPA utbetalade totalt 743,1 miljoner euro i arbetspensioner (år 2009: 729,9 mn €). Utgiften för arbetspensioner ökade med 1,8 procent från det föregående året.

Av de utbetalda arbetspensionerna var

- ålderspensionerna 579,9 miljoner euro (år 2009: 560,6 mn €)
- familjepensionerna 86,4 miljoner euro (86,7 mn €) och
- olika invalidpensioner 69,4 miljoner euro (72,5 mn €).

I slutet av året betalades arbetspension till 144 894 personer (år 2009: 149 006). Av dem utgjorde de som fick ålderspension 127 608 (130 299), familjepension 42 110 (43 337), invalidpension 9 377 (10 304). Antalet som fick arbetspension minskade under året med 2,8 procent.

I genomsnitt var en ålderspension som började under året 898 euro per månad, varav LFÖPL-pensionens andel var 604 euro per månad. Den genomsnittliga storleken av alla löpande ålderspensioner var 388 euro per månad, varav LFÖPL-pensionens andel var 294 euro per månad.

Grupplivförsäkringen

LPA betalade år 2010 ut sammanlagt 1,4 miljoner euro i grupplivförsäkringsersättningar på grund av 100 dödsfall (år 2009: 2,1 mn € för 124 dödsfall).

LPA-sjukdagpenningen

LPA-sjukdagpenning betalas för självrisktiden i sjukförsäkringen. Under året betalades LPA-sjukdagpenning för sammanlagt 12 416 sjukperioder till ett totalbelopp av 3,2 miljoner euro (år 2009: 3,2 mn €). Fastän antalet sjukperioder var 6,8 procent mindre än under det föregående året, var utgiften för ersättningarna densamma på grund av att LFÖPL-arbetsinkomsterna hade stigit. Per hundra LFÖPL-försäkrade var antalet sjukperioder 15.

OLYCKSFALLSFÖRSÄKRINGEN FÖR LANTBRUKSFÖRETAGARE (OFLA)

OFLA-olycksfallsförsäkringarna

I slutet av året hade 98 515 personer, av vilka 2 350 var stipendiater, en gällande OFLA-arbetskadeförsäkring (år 2009: 100 313). De som hade en OFLA-fritidsolycksfallsförsäkring var 63 492 (år 2009: 64 597). Av antalet var 272 stipendiater.

Ersättningarna från OFLA-olycksfallsförsäkringen

År 2010 utbetalade LPA totalt 33,8 miljoner euro i pensioner och ersättningar från arbetskadeförsäkringen (år 2009: 35,1 mn €).

I ersättningarna ingick 4 528 nya arbetsolycksfall och 191 nya yrkessjukdomar (år 2009: 4 947 respektive 302). Under året hade fyra arbetsolycksfall och fyra yrkessjukdomar dödlig utgång. På fritiden inträffade det inte några olycksfall med dödlig utgång.

Antalet arbetsolycksfall minskade med 8,8 procent. Den positiva utvecklingen fortsatte med bakgrund av att arbetsolycksfallen år 2009 minskade med tio procent. Per hundra försäkrade inträffade 4,6 arbetsolycksfall (år 2009: 4,9).

Från fritidsförsäkringen ersattes 852 nya olycksfall, vilket är 12 procent mindre än under det föregående året. Sammanlagt 3,7 miljoner euro utbetalades i ersättningar (år 2009: 4,0 mn €).

Nya ersatta OFLA-olycksfall och yrkessjukdomar 2000–2010

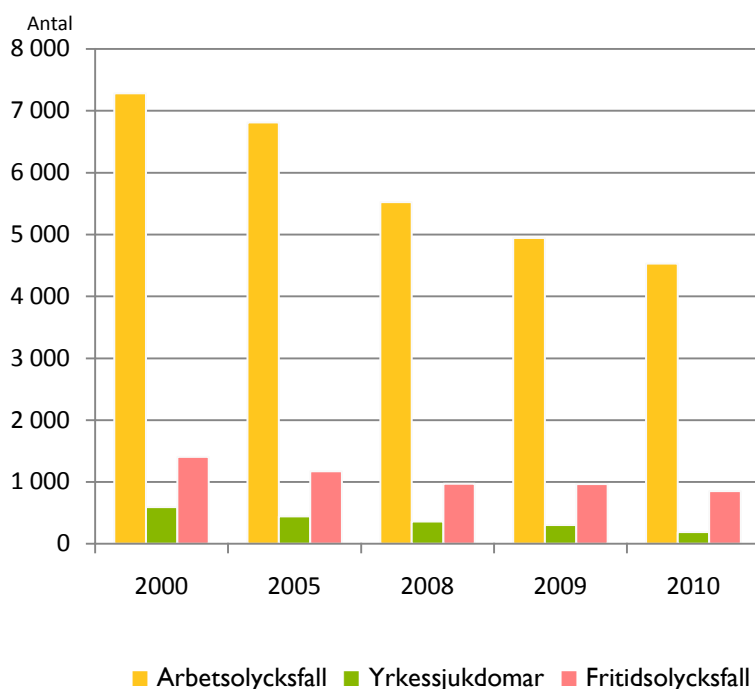

Bild 2. Ersatta nya olycksfall och yrkessjukdomar åren 2000–2010.

Främjande av arbetshälsa och skydd i arbetet

Den verksamhet för skydd i arbetet som bygger på lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare består av att förebygga olycksfall och yrkessjukdomar genom rådgivning, information och utbildning. De anställda på enheten för hälsofrämjande tjänster besökte olika organisationers tillställningar och föreläste om arbetshälsa och skydd i arbetet.

Till verksamheten för skydd i arbetet användes 0,48 miljoner euro. Dessutom beviljades 0,23 miljoner euro i understöd från arbetarskyddsmedlen. Av LPA-ombudsmännen har 14 specialiserat sig på skyddsfrågor.

I slutet av året hörde 39 procent av de LFÖPL-försäkrade lantbruksföretagarna till företagshälsovården för lantbruksföretagare.

I företagshälsovården ingår en kartläggning av arbetsförhållandena på gården, då man går igenom eventuella faromoment och riskfaktorer i arbetsmiljön. Till företagshälsovården hör också en hälsokontroll. Enligt rekommendationerna för en god företagshälsovårdspraxis finns det samarbetsgrupper som stöd för företagshälsovården. LPA ordnade i samarbete med producentorganisationerna och Arbetshälsoinstitutet en utbildningsrunda för att aktivera samarbetsgrupperna.

Vid ingången av 2010 sammanslogs enheten för avbytarservice med arbetarskyddsmyndigheten till en enhet för hälsofrämjande tjänster.

REHABILITERING

Till yrkesinriktad rehabilitering på basis av LFÖPL användes 0,7 miljoner euro. Rehabiliteringskostnaderna minskade med tre procent från året innan. Beloppet innehåller rehabiliteringspenningarna och rehabiliteringsklienternas kostnader samt undersökningskostnader. Som rehabilitering betalades dessutom 297 000 euro i ersättning för hjälpmedel som underlättar arbetet.

Till OFLA-rehabilitering användes 1,6 miljoner euro (år 2009: 1,5 mn €). Rehabiliteringen bestod bland annat av ersättningar för motordrivna andningsskydd och av rehabiliteringskurser för personer som insjuknat i yrkesrelaterad astma, snuva, eksem eller dammlunga.

AVTRÄDELSESYSTEMEN

Avträdelsestöd (AVSTÖ)

En lag enligt vilken systemet med avträdelsestöd fortsätter åren 2011–2014 antogs av riksdagen och stadfästes i december 2009. En förordning om avträdelsestöd gavs i december 2010 och lagen kunde börja verkställas genast i början av 2011. Den viktigaste ändringen i lagstiftningen var att utarrendering återkom som ett avträdelsestöd, dock med strängare villkor.

År 2010 började 573 personer få avträdelsestöd (år 2009: 1 045). Genom avträdelsesystemet avstod man från jordbruk på totalt 351 gårdar år 2010 (699 gårdar år 2009). På 313 gårdar genomfördes en generationsväxling och på 35 gårdar såldes åkrarna som tillskottsmark.

Under året utbetalades 84,1 miljoner euro i avträdelsestöd (år 2009: 90,9 mn €). I slutet av året hade 7 410 personer avträdelsestöd (år 2009: 8 364).

Gamla avträdesystem

LPA sköter också ersättningarna från de avträdesystem som upphört innan det nuvarande avträdesstödsystemet trädde i kraft 1995. I december 2010 betalades inte längre generationsväxlingspensioner eller avträdesersättningar. Avträdespension betalades i december till 16 779 personer. Totalsumman av de pensioner som betalades enligt de gamla systemen var 46,0 miljoner euro, vilket var 6,8 procent mindre än året innan.

AVBYTARSERVICEN FÖR LANTBRUKSFÖRETAGARE

Kommunernas lokala avbytareenheter får ersättning från LPA för kostnaderna för avbytar servicen. Ersättningarna finansieras av staten enligt lagen om avbytar service för lantbruksföretagare.

År 2010 tog lantbruksföretagarna i genomsnitt ut 25,3 dagar av de totala 26 semesterdagarna.

Under året inleddes ett treårigt försök med vikariehjälp för renskötare. Möjligheten att få vikariehjälp under arbetsoförmåga utnyttjades under året av 70 renskötsel företagare.

En lag om avbytar service för pälsdjursuppfödare (PASL) trädde i kraft 1.1.2010. De pälsdjursuppfödare som har FöPL-försäkring och omfattas av näringskattelagen fick nu första gången möjlighet att ansöka om avbytar service. De fick rätt till 16 semesterdagar och möjlighet att ansöka om 90 timmar avgiftsbelagd extraledighet. Semester togs ut av 744 pälsdjursuppfödare.

Semesterberättigade lantbruksföretagare 2000–2010

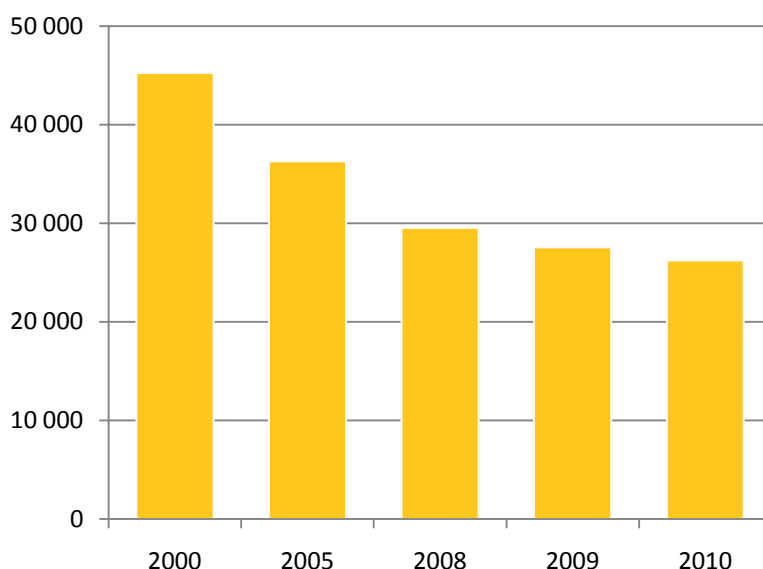

Bild 3. Antalet semesterberättigade lantbruksföretagare 2000–2010.

År 2010 betalades till kommunerna 193,4 miljoner euro i ersättning för driftskostnaderna för avbytarverksamheten (år 2009: 189,8 mn €). För förvaltningskostnader betalades till de lokala enheterna 14,3 miljoner euro (år 2009: 14,1 mn €). Dessutom betalade staten 1,8 miljoner euro (år 2009: 1,8 mn €) till LPA som ersättning för kostnaderna för skötsel av avbytarförvaltningen.

Det fanns 69 lokala enheter för avbytarservice år 2010 (år 2009: 84). Antalet lantbruksavbytare med månadslön var 4 800 (år 2009: 4 900).

Under året tog 25 766 husdjursföretagare ut semester (år 2009: 27 557). Antalet som tog ut semester minskade med 6,5 procent. Vikariehjälp anlätades av 10 672 personer (år 2009: 11 300). De som anlätade vikariehjälp minskade med 5,6 procent från året innan.

Avbyttjänster kunde också reserveras elektroniskt via Lomitusnetti. Möjligheten att sköta avbyttären elektroniskt utnyttjades av 7 298 personer, vilket är 28 procent av de semesterberättigade kunderna.

KUNDSERVICE

LPA kontaktade aktivt kunderna genom olika försäkringskampanjer i enlighet med kundstrategin. Inom ramen för kampanjerna tog man kontakt med 6 000 kunder.

En undersökning av kundtillfredsställelsen gav kundservicen på LPA totalbetyget 7,93 (år 2009: 7,91). I en undersökning av de organisationers image som betjänar jordbrukarna fick LPA betyget 7,60 (år 2009: 7,50), vilket var fjärde bäst bland kundservice inom försäkringsbranschen.

LPA:s ombudsmän tog emot kunder på nästan 200 ställen. I genomsnitt hade varje ombudsman 1 700 LFÖPL-försäkrade kunder på sitt ansvar.

Kunderna hade möjlighet att sköta sina försäkrings- och ersättningsärenden även via telefontjänsten på huvudkontoret eller genom att besöka kundmottagningen på huvudkontoret.

De elektroniska självbetjäningstjänsterna utnyttjades till ca 50 procent mer än året innan. LPA:s e-tjänster, som kräver identifiering, hade cirka 3 000 besökare i månaden. De allmänna webbsidorna hade 12 500 besökare i månaden, vilket är ungefär lika många som året innan.

PERSONALEN

Antalet anställda

Vid utgången av 2010 hade LPA 219 anställda (inklusive ombudsmännen). Omräknat till nettoantal var personalantalet 185,3. Ett år tidigare var nettoantalet 196,5. Antalet anställda minskade under året med 5,7 procent.

Bland LPA:s personal fanns vid årets slut 57 ombudsmän, av vilka 19 var heltidsanställda. Nettoantalet ombudsmän var 33,9 vid årets slut.

Av de anställda vid utgången av året var 151 (69 %) kvinnor och 68 (31 %) män. Medelåldern bland personalen var 50,7 år (år 2009: 50,3 år).

Personalens löner

De löner som betalades till personalen var enligt prestationsprincipen 8,4 miljoner euro (år 2009: 8,5 mn €).

Hälsofrämjande verksamhet

För främjande av välbefinnandet i arbetet ordnades för personalen bland annat mångsidiga motionstjänster och en gemensam hälsofrämjande kursdag. Personalklubben Urvi ordnade dessutom möjligheter att delta i olika slag av kultur på fritiden.

Under hösten övergick man stegvis till att bli en rökfri arbetsplats. Genom flexibla arbetstider underlättades sammanjämkandet av arbete och familjeliv. LPA har en egen företagshälsovårdsstation i lokaler hyrda av fastighetsaktiebolaget Koy Metsätapiola.

Utvecklingen av arbetsklimatet följs regelbundet upp genom enkäter om arbetsklimatet. År 2010 genomfördes också en enkät om kvaliteten på chefsarbetet. På basis av resultaten planerades ett gemensamt utbildningsprogram för alla chefer, där huvudvikten är lagd på att utveckla kommunikationsfärdigheterna.

Under året var sjukfrånvaron bland personalen 3,1 procent av arbetstiden (år 2009: 3,1 %).

Personalomsättningen

Omsättningen bland personalen på huvudkontoret var 5,9 procent (år 2009: 5,1 %). Den största delen av omsättningen berodde på pensionering. I genomsnitt skedde ålderspensioneringen vid 64,5 års ålder.

EKONOMI OCH FÖRVALTNING

Placeringsverksamheten

Skötseln av LPA:s placeringsverksamhet baserar sig på den placeringsplan som styrelsen årligen fastställer.

Vid årets slut var marknadsvärdet av LPA:s placeringar 160,0 miljoner euro frånräknat placeringskonton. Av placeringskapitalet till marknadsvärde utgjorde i slutet av året ränte- och räntefondsplaceringarna 41,7 procent samt placeringarna i aktier och aktiefonder 31,5 procent. Placeringarna i fastigheter och fastighetsfonder utgjorde 23,9 procent och de övriga placeringarna 2,9 procent. I siffrorna ingår också de aktier i fastighetsaktiebolaget Koy Metsätapiola som berättigar till innehav av de egna lokalerna. I augusti 2010 började ett nytt kontorshus byggas på den nuvarande tomten tillsammans med Metsäliitto Osuuskunta som en del av ett utvecklingsprojekt som gäller hela fastighetsbolaget. Det nya kontorshuset ska stå klart till sommaren 2012.

Den bokföringsmässiga nettointäkten av placeringsverksamheten var 8,4 miljoner euro år 2010 (år 2009: 13,1 mn €). Beräknat enligt gängse värden var resultatet 15,3 miljoner euro, dvs. 11,7 procent på det bundna kapitalet. Året innan var motsvarande intäkt 17,4 procent. Avkastnings-, risk- och övriga nyckeltal för placeringsverksamheten samt deras beräkningsprinciper framgår närmare av noterna till bokslutet.

Driftskostnader

De totala driftskostnaderna var 24,1 miljoner euro (år 2009: 25,2 mn €). Av summan utgjorde personalkostnaderna 10,6 miljoner euro och adb-kostnaderna 10,0 miljoner euro. De totala driftskostnaderna sjönk med 4,4 procent.

Statens och Folkpensionsanstaltens betalningsandelar

Frånräknat avbytarverksamheten var statens betalningsandel 651,4 miljoner euro (år 2009: 652,2 mn €). Statens andel täckte 71,1 procent av alla ersättningsutgifter. Orsaken till att statens betalningsandel minskade från året innan var att utgifterna för avträdesystemet minskade med tio miljoner euro.

För kostnaderna för avbytarverksamheten betalade staten 209,6 miljoner euro, vilket innebar en ökning med 3,9 miljoner euro från året innan.

Folkpensionsanstaltens (FPA) betalningsandel var 11,6 miljoner euro (år 2009: 11,9 mn €). Folkpensionsanstaltens lagstadgade betalningsandel är 27,6 procent av totalkostnaderna för OFLA.

LPA:s försäkringspremieinkomst samt statens och FPA:s andel 2000–2010

(enligt kontantprincipen, miljoner euro, indexnivån för respektive år)

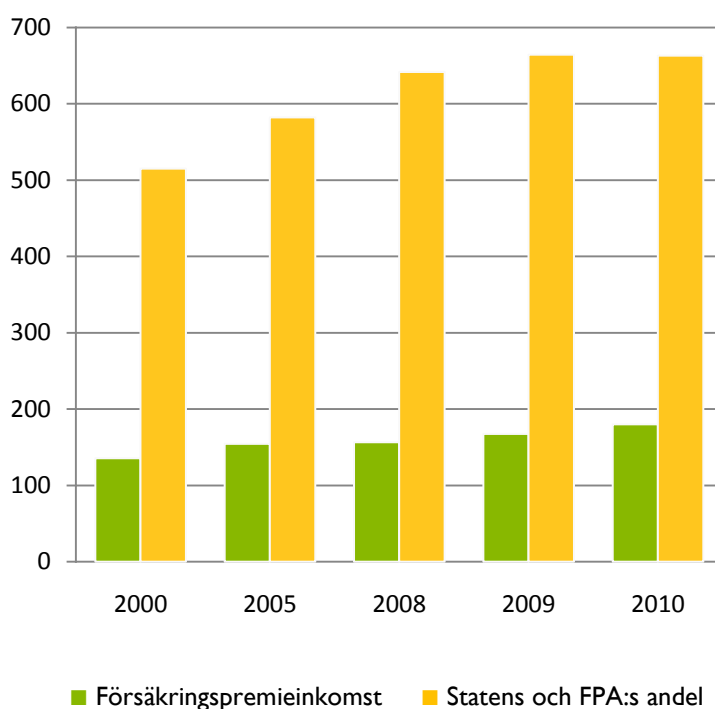

Bild 4

De försäkringspremier som kunderna betalat samt statens och FPA:s andel av LPA:s finansiering 2000–2010.

Kundernas betalningsandel

De försäkringspremier som kunderna betalade till LPA uppgick till 180,1 miljoner euro (år 2009: 167,4 mn €). Ökningen av kundernas betalningsandel berodde huvudsakligen på höjning av basprocentsatsen för både LFÖPL- och OFLA-försäkringspremierna.

Nyckeltalen som beskriver ekonomin ingår i noterna till bokslutet.

RISKHANTERING

LPA har en riskhanteringsplan som täcker hela verksamheten och som årligen godkänns av LPA:s styrelse. Genomförandet av planen övervakas av styrelsen bland annat med hjälp av årliga rapporter från riskhanteringen, den interna granskningen och revisorerna.

Av central betydelse för anstaltens verksamhet är de risker som har samband med IT-funktionerna, finansieringen och placeringsverksamheten. Personriskerna hanterar man genom att sörja för särskild ersättnings- och efterföljarplanering samt genom att säkerställa den kompetens som ändringarna i lagstiftningen fordrar.

En närmare beskrivning av LPA:s riskhanteringsfunktioner ingår i noterna till bokslutet.

DATAADMINISTRATION

De mest betydande projekten under 2010 var de reformer av ärendehantering och dokumenthantering som gjordes med tanke på en övergång till elektronisk kommunikation samt de ändringar i datatillämpningarna som behövdes på grund av SEPA-standarden för bankförbindelser, målbilden för pensionshandläggningen 2012 och ändringarna i lagen om avträdelsetöd.

I samband med projektet för elektronisk kommunikation utförde även produktionsavdelningarna ett viktigt processutredningsarbete om framtida arbetsmetoder när LPA övergår till pappersfri handläggning av kundernas uppgifter med ett nytt ärendehanteringssystem. Projektet för elektronisk kommunikation ska slutföras före sommaren 2011.

FRAMTIDSPERSPEKTIV

År 2011 inleddes på LPA med en ny organisation. Enheterna hade förstorats och antalet chefer minskats. Nedbantningen av organisationen var en följd av att kundantalet och personalen minskat.

År 2010 bereddes ett helhetsbetonat arbetshälsoprogram för lantbruksföretagare. Syftet är att öka lantbruksföretagarnas friska år i arbetslivet. Det främjar även det allmänna samhälleliga målet att förlänga arbetskarriärerna. I programmet betonas särskilt utvecklande av företagshälsovården och avbytarverksamheten samt vikten av rehabilitering och information om arbetshälsofrågor. Programmet börjar genomföras år 2011.

LPA vill betjäna sin allt mångsidigare kundkrets ännu bättre än tidigare. Ett strategiskt mål för LPA är att senast år 2013 vara den bästa serviceorganisationen för sina kunder. För att detta mål ska nås kommer handläggningen av ansökningar att bli helt elektronisk under år 2011. Genom den elektroniska dokumenthanteringen kommer kunderna att få sina beslut snabbare i fortsättningen.